

శ్రీకృష్ణచారిత్రమంజరీ

శ్రీకృష్ణచారిత్రమంజరీ

విష్ణుర్బ్రహ్మాదిదేవైః క్షితిభరహరణే ప్రార్థితః ప్రాదురాసీద్
దేవక్యాం నందనందీ శిశువధవిహితాం పూతనాం యో జఘాన ।
ఉత్థానౌత్సుక్యకాలే రథచరణగతం చాసురం పాదఘాతై-
శ్చక్రావర్తం చ మాత్రా గురురితి నిహితో భూతలే సోఽవతాన్మాన్ ॥ ౧ ॥

యే మాతుర్జ్ఞాంభమాణో జగదిదమఖిలం దర్శయన్నంకరూఢో
గర్గణాచీర్ణనామా కృతరుచిరమహాబాలలీలో వయస్యైః ।
గోపీగేహేషు భాండస్థితమురుదయయా క్షీరదధ్యాది ముష్ణన్
మృన్నా భక్షీతి మాతుః స్వవదనగజగద్భాసయన్ భాసతాం మే ॥ ౨ ॥

దధ్నోమత్రస్య భంగాదుపగమితరుషా నందపత్న్యాఽథ బద్ధః
కృచ్ఛ్యేణోలూఖలే యో ధనపతితనయౌ మోచయామాస శాపాత్ ।
నందాద్యైః ప్రాప్య వృందావనమిహ రమయన్ వేణునాదాదిభిర్వ్యో
వత్సాన్పాన్వత్సరూపం క్రతుభుగరిమథో పోథయన్సోఽవతాన్మామ్ ॥ ౩ ॥

రక్షన్ వత్సాన్వయస్యైర్బకమభినదథో తిగ్మతుండే గృహీత్వా
ప్రీతిం కర్తుం సఖీనాం ఖరమపి బలతో ఘాతయన్ కాలియాహిమ్ ।
ఉన్మథ్యోద్వాస్య కృష్ణామతివిమలజలాం యో వ్యధాద్దావవహ్నిం
సుప్తానావృత్య గోష్ఠే స్థితమపిబదసౌ దుష్టవృక్షచ్ఛిదవ్యాత్ ॥ ౪ ॥

దుర్గారణ్యప్రవేశాచ్ఛ్యుతనిజసరణీన్ గోగణానాహ్వాయద్యో
దావాగ్నిం తత్ర పీత్వా సమపుషదనుగాన్ గోపకానావిషిణ్ణాన్ ।
గోభిర్గోపైః పరితః సరిదుదకతటస్థోపలే భోజ్యమన్నం
భుక్త్వా వేణోర్నిదాద్వృజగతవనితాచిత్తహారీ స మాఽవ్యాత్ ॥ ౫ ॥

శ్రీకృష్ణచారిత్రమంజరి

కృష్ణోఽస్మాకం పతిః స్యాదితి కృతతపసాం మజ్జనే గోపికానాం
నగ్నానాం వస్త్రదాతా ద్విజవరవనితానీతమన్నం సమశ్నన్ ।
శ్రాంతైర్గోషైః సమం యో బలమథనబలావాహుతేఽస్మిన్ సవృష్టా
ప్రోద్ధృత్యాహార్యవర్యం నిజజనమఖిలం పాలయన్ పాత్యసా మామ్ ॥ ౬ ॥

గోవిందాఖ్యోఽథ తాతం జలపతిహృతమానీయ లోకం స్వకీయం
యః కాలింద్యా నిశాయామరమయదమలజ్యోత్స్నయా దీపితాయామ్ ।
నందాదీనాం ప్రదర్శ్య ప్రజగతవనితాగానకృష్ణార్తచిత్తాః
చార్వంగీర్షర్మవాక్యైః స్తనభరనమితాః ప్రీణయన్ ప్రీయతాం నః ॥ ౭ ॥

అంతర్థత్తే స్మ తాసాం మదహరణకృతే త్వేకయా క్రీడమానః
స్వస్కంధారోహణాద్యైః పునరపి విహితో గర్వశాంత్యై మృగాక్ష్యైః ।
ఖిన్నానాం గోపికానాం బహువిధనుతిభిర్యో వహన్ ప్రీతిమావిః-
ప్రాప్తో రాసోత్సవేన న్యరమయదబలాః ప్రీయతాం మే హరిః సః ॥ ౮ ॥

హత్వా యః శంఖచూడం మణిమథ సమదాదగ్రజాయార్తగోపీ-
గీతానేకస్వలీలో హతవృషభమహాపూర్వదేవోఽమరేడ్యః ।
కేశిప్రాణాపహారీ సురమునివదనప్రార్థితాశేషకృత్యో
హత్వా పుత్రం మయస్య స్వజనమపిహితం మోచయన్ మోక్షదః స్యాత్ ॥ ౯ ॥

అక్రూరాకారితో యాన్ ప్రజయువతిజనాన్సాంత్యయిత్వాఽభితప్తాన్
స్వం రూపం మజ్జతేఽస్మై విలసితమహిగం దర్శయంస్తేన వంద్యః ।
యో గత్వా కంసధానీం హృతరజకశిరాశ్చారువేషః సుదామ్నః
ప్రీతిం కుర్వంస్త్రి వక్త్రం వ్యతనుత రుచిరాం పౌరమహ్యోఽవతాత్యః ॥ ౧౦ ॥

శ్రీకృష్ణచారిత్రమంజరి

శార్వం భంక్త్వా ధనుర్వో బలమపి ధనుషో రక్షకం కుంజరం తం
మల్లాంశ్చాణూరపూర్వానపి సహసహజో మర్దయన్ముంగమంచాత్ |
భోజీశం పాతయిత్వా వ్యసుమకృత నిజాన్ నందయన్ ప్రాప్య గర్గాత్
ద్వైజం సంస్కారమాప్తో గురుమథ విదితాశేషవిద్యోఽవతాన్నః || ౧౧ ||

దత్వా పుత్రం ప్రవక్త్రే ప్రతిగతమధురః సాంత్యయన్నుద్ధవాస్యా-
ద్గోష్ఠస్థాన్ నందపూర్వానరమయదబలాం ప్రీతికృద్యః శుభస్య |
అక్రూరస్యాథ తేన ప్రతివిదితపృథాపుత్రకృత్యో జరాయాః
సూనుం నిర్భిన్నసేనం వ్యతనుత బహుశో విద్రుతం నః స పాయాత్ || ౧౨ ||

పుర్యా నిర్గత్య రామాదథ సహముసలీ ప్రాప్య కృష్ణోఽభ్యనుజ్ఞాం
గోమంతం చాపి మౌలిం ఖగపతివిహితాం వాసుదేవం సృగాలమ్ |
హత్వా శత్రుం చ పుర్యామధిజలధి పురీం నిర్మితాం బంధువర్గాన్
నిత్యే యః సోఽవతాన్నః ప్రమథితయవనో మౌచుకుందాక్షివహ్నేః || ౧౩ ||

రాజ్ఞా సంస్త్తాయమానో హతయవనబలో భీతవన్మాగధేశా-
ద్గోమంతం ప్రాప్య భూయా జితమగధపతిర్జాతశాంతాగ్నిశైలః |
ఆగత్య ద్వారకాం యా హృదికసుతగిరా జ్ఞాతకౌంతేయకృత్యః
పశ్యత్స్వాదాయ భైష్ఠీం నృప యుధి జితవాన్భుభృతః ప్రీయతాం నః || ౧౪ ||

వైరూప్యం రుగ్మిణో యోఽకృత మణిసహితం జాంబవద్దేహజాతాం
సత్యాం తేనైవ యుక్తామపి పరిజగృహే హస్తినం కుల్యహేతోః |
యాతో వ్యస్యాత్ర సత్యాశుచమథ సమగాద్ద్వారకాం సత్యయేతో
ద్రష్టుం పార్థాన్సకృష్ణాన్ద్రుపదపురమగాద్విద్ధలక్ష్మ్యాన్స పాయాత్ || ౧౫ ||

శ్రీకృష్ణచారిత్రమంజరి

కృష్ణః ప్రాప్యోథ సత్రాజిదహితవధకృద్యః శ్వఫల్కస్య సూనౌ
రత్నం సందర్శ్య రామం వ్యధిత గతరూషం ద్రష్టుకామః ప్రతస్థే ।
ఇంద్రప్రస్థస్థస్థపార్థానథ సవిజయో యామునం తీరమాయన్
కాలిందీం తత్ర లబ్ధ్వా యమసుతపురకృత్ పాతు మాం ద్వారకాస్థః ॥ ౧౬ ॥

యో జహ్నో మిత్రవిందామథ దృఢవృషభాన్ సప్తబద్ధ్వాఽపి నీలాం
భద్రాం మద్రేశపుత్రీమపి పరిజగృహే శక్రవిజ్ఞాపితార్థః ।
తార్క్ష్యారుఢః సభార్యో హిమగిరిశిఖరే భౌమదుర్గం సమేత్య
భిత్వా దుర్గాణి కృంత్యా మురగలమరిణా దేవతేడ్యః స మాఽవ్యాత్ ॥ ౧౭ ॥

త్రింశత్సంచావధీద్యః సచివవరసుతాన్ భూమిజేనాతిఘోరం
యుద్ధం కృత్వా గజాద్యైరరిహృతశిరసం తం వ్యధాద్భూస్తుతోఽథ ।
కృత్వా రాజ్యేఽస్య సూనుం వరయువతిజనాన్ భూరిశశ్చారువేషాన్
ప్రాపయ్య దారకాం సోఽకృత ముదముదితేః కుండలాభ్యామవేన్మామ్ ॥ ౧౮ ॥

ఇంద్రారాధ్యోఽమరేంద్రప్రియతమమగమాహృత్య దేవాన్ విజిత్య
ప్రాప్యోథ ద్వారకాం యః సుతమతిరుచిరం రుగ్మిణీశః ప్రవేదే ।
భ్రాతృవ్యం పౌండ్రకాఖ్యం పురరుధమతనోత్ కృత్తశీర్షం తదీయా-
పత్యోత్పన్నాం చ కృత్యాం రథచరణరుచా కాలయన్ కామధుక్ స్యాత్ ॥ ౧౯ ॥

కృష్ణః సూర్యోపరాగే నిజయువతిగణైర్భార్గవం క్షేత్రమాప్త-
స్తత్రాయాతాన్ స్వబంధూన్ మునిగణమపి సంతోష్య యజ్ఞం స్వపిత్రా ।
యోఽనుష్ఠాప్యోవ్య నైజం పురమథ వదితాఽనేకతత్త్వాని పిత్రే
మాతుః పుత్రాన్ ప్రదర్శ్యాకృత హితమహితం మేఽపనుద్యాత్ స ఈశః ॥ ౨౦ ॥

శ్రీకృష్ణచారిత్రమంజరి

రుగ్మిణ్యా నర్మవాక్యైరరమత బహుభిః స్త్రీజనైర్యోఽథ పుత్రా-
నేకైకస్యాం ప్రవేదే దశ దశ రుచిరాన్ పాత్రకానప్యనేకాన్ ।
పాత్రస్యోద్వాహకాలే భృశకుపితబలాదుగ్మిణం ఘాతయిత్వా
నందన్ యోషిద్గణేన ప్రతిగృహమబలాప్రీతికారీ గతిర్మే ॥ ౨౦ ॥

నానారత్నప్రదీప్తాసమవిభవయుతద్యృష్టసాహస్రకాంతా-
గేహేష్వశ్నన్ శయానః క్వ చ జపమగ్నయాదీని కుర్వన్ క్వచిచ్ఛ ।
దీవ్యన్నక్షైర్బ్రువాణః ప్రవచనమపరైర్మంత్రయన్నేవమాది -
వ్యాపారాన్నారదస్య ప్రతిసదమహో దర్శయన్ నః స పాయాత్ ॥ ౨౧ ॥

ప్రాతర్ధ్యాయన్ ప్రసన్నః కృతనిజవిహితః సత్సభాం ప్రాప్య కృష్ణో
దూతం రాజ్ఞాం ప్రతోష్యోమరమునివిదితాశేషకృత్యః ప్రయాసీత్ ।
శక్రప్రస్థం చమూభిర్బహువిభవయుతం బంధుభిర్మానితోఽయం
భీమేనాపాత్య బార్హద్ద్రథమథ నృపతీన్ మోచయన్మే ప్రసీదేత్ ॥ ౨౨ ॥

పుత్రం రాజ్యేఽస్య కృత్వా హృతశిరసమథో చేదిరాజం విధాయ
ప్రోద్యంతం రాజసూయం యమసుతవిహితం సంస్థితం యో విధాయ ।
శక్రప్రస్థాత్ ప్రయాతో నిజనగరమసౌ సాల్వభగ్నం సమీక్ష్య
క్రుద్ధో ఘన్నభిగం తం శివవరబలినం యాన్ పురం పాతు నిత్యమ్ ॥ ౨౩ ॥

విప్రాదాకర్ణ్య ధర్మం వనగతమనుజైః సాంత్యయిత్వైత్య సర్వా-
నభ్యేత్య ద్వారకాం యో నృగమథ కుజనిం దివ్యరూపం చకార ।
గత్వా వైదేహగేహం కతిపయదివసాంస్తత్ర నీత్వాఽతిభక్తౌ
సంతోష్య ద్వారకాం యాన్ బహుబలసమతోఽయన్నుపప్లావ్యమవ్యాత్ ॥ ౨౪ ॥

శ్రీకృష్ణచారిత్రమంజరీ

దౌత్యం కుర్వన్ననంతా నిజరుచిరతనూర్ధర్శయన్ దివ్యదృష్టి-
ర్గితాతతోపదేశాద్రణముఖవిజయస్యాచరన్ సారథిత్వమ్ ।
నీత్యా కైలాసమేనం పశుపతిముఖతో దాపయిత్వాఽస్త్రమస్యై
భీమేనాపాత్య దుష్ప్వం క్షితిపతిమకరోద్ధర్మరాజం తమీడే ॥ ౨౬ ॥

ప్రాప్తః స్థానం యదూనాం ప్రియసఖమకృతావాప్తకామం కుచేలం
కుర్వన్ కర్మాశ్వమేధం నిజభవనమథో దర్శయిత్వాఽర్జునాయ ।
పుత్రాన్ విప్రాయ దత్వా సహసహజమసౌ దంతవక్త్రం నిపాత్య
ప్రాప్యౌథ ద్వారకాం స్వాం సమవతు విహరన్నుద్ధవాయోక్తతత్యః ॥ ౨౭ ॥

రక్షన్ లోకాన్ సమస్తాన్ నిజజననయనానందకారీ నిరస్తా-
వద్యః సౌఖ్యైకమూర్తిః సురతరుకుసుమైః కీర్యమాణోఽమరేంద్రైః ॥
సిద్ధైర్గంధర్వపూర్వైర్జయజయవచనైః స్తూయమానోఽత్ర కృష్ణః
స్త్రీభిః పుత్రైశ్చ పౌత్రైః స జయతి భగవాన్ సర్వసంపత్సమృద్ధః ॥ ౨౮ ॥

ఇతి శ్రీకృష్ణచారిత్రమంజరీ లేశతః కృతా ।
రాఘవేంద్రేణ యతినా భూయాత్ కృష్ణప్రసాదదా ॥ ౨౯ ॥

ఇతి శ్రీరాఘవేంద్రతీర్థశ్రీచరణవిరచితా శ్రీకృష్ణచారిత్రమంజరీ

భారతీరమణముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు